

Den Norske Skogkattens historie

(fritt oversatt og fortalt av Frøydis Husøy)

Utgangspunkt: Norwegische Waldkatzen Von Tanja Ehrhardt,

For mange av Norges befolkning kan det komme som en nyhet at vi har en helt egen katterase i landet, og at denne er unik genetisk i forhold til andre katter i verden.

De aller fleste tenker «skogskatt» når de ser en langhåret katt, og nesten alle som har vokst opp på landet har hatt en slik i familien, eller i nær vennekrets.

Men nasjonalkatten vår, Den Norske Skogkatten, er så mye mer enn bare en langhåra katt. Så her kommer historien om Norsk Natur i pels:

(N) Sandøy Elida, 2 år

Trollkatten

For lenge siden ble det fortalt historier om trollkatten som levde i de Norske skoger. Den var stor, og veldig sterk og hadde en lang bustete hale. Den jaktet på vilt, både smått og stort, kunne forsvinne et øyeblikk for så å stå rett foran deg i det neste. Den var klok og hjalp ofte mennesker ut av knipe ved å vise dem vei ut av skogen eller beskytte dem mot rovdyr, så lenge de fikk noe i retur.

Denne trollkatten hadde man hørt om helt siden vikingetiden- og de Norrøne gudfortellinger omtaler den i flere sammenhenger. Sagaene forteller blant annet om Guden Thor, som var viden beundret for sin store styrke, men som ved sitt besøk i Jotunheimen møtte på en langhåra bustete katt. Uansett hvordan han løftet hadde katten alltid beina i gulvet. Dette forundret Thor, og han ble mektig imponert og glad i denne svære trollkatten. Vi som kjenner katterasen vet at den har en helt særegen evne til å bli tung og lang i beina om den skal løftes ned fra favorittstolen eller et godt fang.

Bilde smeltet sammen av to, Johannes Gehrts bilde fra 1901 og et fra illustrasjon fra «berloga-workshop»

Så store katter skulle egentlig ikke være noe nytt for Thor. Han var på fisketur en dag og fant to store kattunger og deres far- den magiske katten Bayun. Bayun var blitt alenefar og spurte om ikke Thor kunne ta med seg kattungene. Det gjorde Thor og ga dem til Freyja (krigs og kjærlighetsgudinna), Odins kone. Kattene vokste opp til å bli noen store beist- som drog Freyjas vogn da hun var på tur. (informasjon fra: berloga-workshop.com)

Katten med bustete hale er også nevnt i Snorres kongesagaer. Den har vært omtalt i folkeeventyr og sagn i århundrer, og som man vet så inneholder alltid slike historier et snev av sannhet og det gjorde nok også disse fortellingene..

En kjent forfatter som var født i Skottland, men vokste opp på Sørlandet og het Gabriel Scott, var en stor kattevenn. I 1912 publiserte han historien om "Sølvfaks som reiste ut i verden". En spennende historie om en stor, sterk og langhåra katt med bustete hale som vokste opp på landet i Norge. Denne boken ble populær i flere land, og da særlig i Tyskland. Den ble oversatt til mange språk, og har vært gjort om til teaterforestilling og fremført så seint som i 1993. Trollkatten ble til Norsk Skogkatt.

Opprinnelsen

Undersøkelser og sammenligninger med andre Europeiske villkatter viser at Norsk Skogkatt IKKE er i nært slektskap med disse, da særlig pels type og struktur er annerledes og unik for rasen.

Det er konkludert med at rundt år 500, etter at kong Attila av Hun døde og kongeriket ble oppløst, så vandret noen folkegrupper fra sentral og øst- Europa over til Skandinavia. Med i følget var pelskledd musefangere, som da var uunnværlige i kampen mot gnagere.

Dette var ikke tamme domestiserte katter, de var ikke avhengige av mennesket på den tiden, men de fant mat der mennesket var og mennesker ville gjerne ha dem der for å fange rotter og mus. Flere av disse fant seg nye jaktmarker i skoger og fjell på veien. Noen få ble med helt opp til Norden. Men i disse nye områdene var det kun de sterkeste og tøffeste som klarte å tilpasse seg det råe variable Skandinaviske klimaet, og som kunne overleve og utvikle seg.

(N)Sandøy Hårek, 10 år

Utviklingen

For å overleve måtte de utvikle en særegen pels. Den måtte kunne beskytte dem mot snø og is, vind, regn og sol. Og den måtte også være kamuflerende mot jegere og rovdyr. Og den måtte være klumpfri det meste av året. Kattens fysiske egenskaper måtte også tilpasses. Katten måtte kunne jakte like godt på skogbunn som på stein og ur, vinter som vår, og være sterk og smart nok til å forsvare seg mot både rev og ulv og mennesker. Århundrer med naturlig utvikling og tilpasningsevne gjorde Norsk Skogkatt i stand til å løse alle disse utfordringene.

Den Norske Skogkattens pels har en tykk luftig underpels som holder den varm om vinteren og kjølig om sommeren, og den striere overpelsen som består av tykkere hår men er samtidig silkemyk og «lunser» når katten beveger seg. Pelsen inneholder lanolin og fungerer som en regnkåpe. Pelsen blir som regel tynnere og kortere om sommeren, og lengre og tykkere om vinteren. De har «skjortekrave», og «nickers» på bakbeina.

Denne fantastiske pelsen kan se noe ustelt ut, men den er klumpe-resistent og blir ikke til store kaker med pels som hos andre raser. Kun på våren når vinterpelsen skal felles kan det oppstå noen få klumper i armhulen og mellom bakbeina. Vi kan hjelpe dem da med en kam og saks, men de ordner som regel opp selv med sine egne framtenner. De kammer og biter dem ut selv, så lenge de klarer. Og det kan du fremdeles se selv den mest stelte utstillings katt gjøre i dag. Pelsfargen kommer i mange varianter, og er naturlig kamuflerende i Norsk Skog. Og man kan anta at det nok var flere brune og røde katter i skogen på innlandet enn ved havet..

(N)Skaujenta's Bolla 1 år

Kattens poter har utviklet "snøsko", en håret strømpe under og rundt poteputene. Denne virker som en truge, sammen med kattens store poter, både på snø og sølete underlag. Det sies også at klørne til Norsk Skogkatt er sterkere enn den til vanlige europeiske katter. Kjeven er sterk og brei, med en kraftig hake, nesten som på en løve.

Ørene er store i basen, og høye- og de beveger seg som en radar og fanger opp alle lyder fra alle vinkler. De har flotte hår tufser inni og på tuppen som beskytter dem mot vind inn i øret- og hjelper dem å navigere i mørket. Følehårene på snuten er lange og sterke- og gjenspeiler ofte bredden på katten- slik at den vet hvor kroppen vil ta borti omliggende natur.

Alle «kanter» hos skogkatten er avrundet for ikke å fryse så lett, og halen er lang og bustete og kan legges rundt kroppen for ekstra varme på kalde dager. Er katten glad og fornøyd står halen opp som ett seil og signaliserer lykke!

Best hos mennesker

Selv om disse kattene utviklet overlevelses egenskaper utover det normale og levde fritt i den norske/nordiske naturens ville skoger og høye fjell og daler, så fant flere av dem tilbake til sivilisasjonen for å leve blant mennesker. De er nok som Nordmenn flest, nokså bedagelig anlagt. Vi har ikke lenger Norske Skogkatter som lever fritt i naturen vår. De valgte etterhvert å leve sammen med og rundt mennesker. De fanget mus og rotter på gårder og i hus, i bytte for en varm plass ved bålet eller i en kurv ved peisen. Du kan fremdeles finne eierløse katter med Skogkatten tekniske standarder, men en Norsk Skogkatt er den ikke uten en gentest som sier den er det, eller en godkjent stamtavle fra et forbund.

Beklageligvis så hendte det som måtte skje når denne store flotte katten kom vandrende inn i hus og hjem- den ble krysset noe ut med andre katter. Genet for kort-pels er dominant og den raggede store flotte Norske Skogkatten ble sjeldnere og sjeldnere å se i byene våre. Den var heldigvis mer vanlig på landet hvor innblandingen var mindre.

Men fra 1900 tallet og fremover så var den i ferd med å forsvinne.

Heldigvis tok noen ildsjeler tak i arbeidet med å bevare rasen fra ca. 1930. Så kom krigen. Noen få sjeler fortsatte gjennom de harde 40 åra, på slutten av 60 tallet og i begynnelsen av 70 tallet ble det endelig fortgang i arbeidet. Innsamling av rasetypiske individer fra hele Norge ble gjort, godkjenninger av noviser på utstillinger rundt om. Katter ble bokstavelig talt løftet ut fra løa og satt på dommerbordet i håp om å passe inn i den tekniske krava som var satt. Noen kom gjennom nåløyet, andre ikke. Avlsarbeidet kunne endelig begynne.

Godkjent som rase!

I september 1972 ble Norsk Skogkatt godkjent som egen rase i NRR (Norske Rasekattklubbers Riksforbund) og en teknisk standard ble satt og en plan for avlsarbeidet ble utarbeidet. Fra det øyeblikket var det noe som het Norsk Skogkatt på ekte, vi hadde fått en Norsk nasjonalkatt til i tillegg til Gaupa! Den fantes nok ikke bare innenfor Norges grenser- men vi var først med å godkjenne den som egen rase så den ble vår. Det skulle gå enda noen år før den ble en godkjent rase internasjonalt i FIFé. (Fédération Internationale Féline) Avlsprogrammet stagnerte litt pga mangel på godkjente katter, og litt innavl ble dessverre uunngåelig. For å legge rasen frem for godkjenning i FIFé måtte man ha minst 3 godkjente generasjoner, og først i april 1977 hadde man nok, og ca. 150 Norske Skogkatter var registrerte. En tysk dommer ble sendt til Oslo for å skrive en grundig rapport på denne rasen før godkjenning ble vurdert, rapporten ble meget bra og fremtiden til Norsk Skogkatt avgjort. Med katten Pan's Truls som modell for rasen ble den endelig godkjent i FIFé i 1977

Resten av verden ble etter hvert oppmerksom på denne flotte store katterasen fra Norske skoger, og interessen økte. I dag har vi Norsk Skogkatt oppdrettere over hele verden, jeg tør påstå i alle verdensdeler!

Pan's Truls (N) en av de første registrerte stamfedrene til rasen Norsk Skogkatt

Norsk Skogkattring NSR

I 1975 ble Norsk Skogkattring startet på initiativ av blant andre Edel Runas, Egil og Else Nylund. Egil og Else hadde oppdrettet «Pan's» og skulle spille en viktig rolle i det videre avlsarbeidet.

Carl-Frederik Nordane, som var leder i NRR hadde ingen problemer med å godkjenne denne under NRRs regime, og første møte i klubben ble holdt hjemme hos Liv Loose samme vår.

Norsk Skogkattring jobber stadig for å informere om og ta vare på Nasjonalkatten vår. Det er fremdeles mange i Norge som ikke vet at dette er en egen rase, en unik katt som har levd sammen med oss i århundrer og som fortjener å få være her i fremtiden også.

Norsk Skogkattring har en egen årlig utstilling, kun for Norske Skogkatter. Denne forsøkes flyttet litt rundt i landet, men har som oftest blitt avholdt på Østlandet. Representanter for ringen viser stolt frem rasen på andre katteutstillinger, på dyrevisninger og de fleste oppdrettere elsker å prate om den og tar gladelig imot folk som vil hilse på rasen før de bestemmer seg for om de vil kjøpe.

Skogkattringen skal jobbe for å bevare rasen mest mulig lik originalen. Den skal være naturlig, slik den selv utviklet seg til å bli, med sine variasjoner og sine likheter. Den finnes i alle mulige farger, og har også sin egen farge- Amber som er en gylden varm rød farge.

(N)Sandøy Astor, 3 år

Den Norske Skogkatten er en godlynn og bedagelig katt, som trives med familien sin og i naturen. Den er som Norge ellers, traust, stolt og sterk. Men den er også leken og nysgjerrig, og elsker å jakte og å være med der ting skjer. De fleste oppdrettere legger ned mye tid på å få sine kull til å stole helt og fullt på mennesker, og å være trygge i enhver situasjon. Og nyere teknologi tillater oppdrettere å sjekke kattene for arvelige svakheter og sykdommer slik at rasen skal være så frisk og sterk som mulig.

På tross av at den avles opp av mennesker nå så har den fremdeles bevart dette litt ville uttrykket, den naturlige flotte holdningen og den litt utemmede utstrålingen; slik den skal være.

Den er ikke lenger en villkatt- men den er, og skal alltid være «trollkatten fra skogene».

